

Nou propostes del Centre d'Estudis Vilassarencs per l'ampliació del nomenclàtor municipal

La Revista d'informació de l'Ajuntament de Vilassar de Mar, el *VdM'informa*, ens donava a conèixer a la pàgina 13 del número de setembre-octubre, la pretensió del consistori d'ampliar el nomenclàtor urbà. Segons aquesta publicació periòdica, la sessió plenària ordinària del 16 de juliol va aprovar per unanimitat obrir l'expedient per posar noms a nou places i espais públics que fins hores d'ara resten sense títol oficial.

L'ajuntament per mitjà del seu vehicle de comunicació afirmava que atendria i avaluaria amb l'ajut "d'especialistes i historiadors locals" els suggeriments que li fessin arribar particulars i entitats per tal de dur a terme aquesta ampliació de la toponímia urbana oficial.

El Centre d'Estudis Vilassarencs, entitat que agrupa i coordina bona part dels historiadors locals i comarcals ha preparat la seva pròpia proposta a l'espera que l'Ajuntament tingui a bé d'incloure els noms proposats en el citat nou expedient obert per a la nomenclatura urbana.

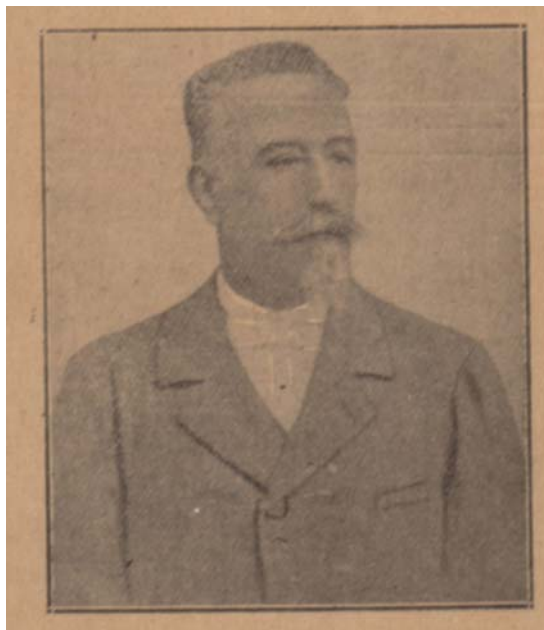
Tanmateix, des del CEV, estenem la mà per ajudar a l'Ajuntament a l'hora d'avaluar les propostes que rebí a tal efecte.

Alexis Serrano Méndez
(President del Centre d'Estudis Vilassarencs)

Jaume Arús i Font

(Canet 1840 – Vilassar de Mar 1899) – Notari i polític

Jaume Arús i Font va exercir de notari a Espluga de Francolí entre 1870 i 1878. A Espluga estant, el 1872, en el si de l'efervescència de la tercera Guerra Carlina va preservar heroicament els protocols de la notaria i més tard, el 30 d'abril de 1874 va salvar de l'execució 21 liberals veïns de la vila de Vimbodí presoners de les forces carlistes. L'any 1878 guanyà la plaça de notari a Vilassar de Mar, on es traslladà el 4 de març. Fou soci actiu del Centre Excursionista de Catalunya.¹

El notari Arús, a Vilassar de Mar tingué un paper destacat en la causa catalanista. El 1887 va ser un dels organitzadors del Certamen literari de Vilassar de Mar. Fou un dels signataris del Missatge a la Reina Regent de 1888. L'any 1892 participà l'Assemblea de les Bases de Manresa com a delegat de Vilassar de Mar com semblantment va fer a les assemblees catalanistes d'Olot, Balaguer i Girona.

La seva significació política el feu arribar a un dels llocs més notables d'Unió Catalanista de la qual figurà al capdavant de la Junta Permanent des del 5 de desembre de 1897, essent l'arquitecte Antoni Gallissà i Soqué el president i el notari vilassarenc un dels tres vocals, juntament amb Joan Millet i Antoni Utrillo, el secretari era Jaume Maspons i Camarasa i Enric Prat de la Riba el tresorer. Aquesta junta el 1898 elaborà un manifest que tingué un gran ressò polític l'any 1898. El 15 d'octubre de 1898, els relegaren en els respectius càrrecs, Francesc Romaní Puigdendolas com a president, mentre que les vocalies caigueren sobre Joan Josep Permanyer i Ayats, Àngel Guimerà i Federic Renyé.²

En vigílies de la seva mort, dedicà les seves darreres forces en la direcció del cor *Lo planter* que era la coral que l'Agrupació Catalanista de Vilassar de Mar muntà amb veus blanques per tal d'amenitzar els seus actes polítics i culturals.

¹ "Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya", 1899. Volum novè. Pp. 23 i 33.

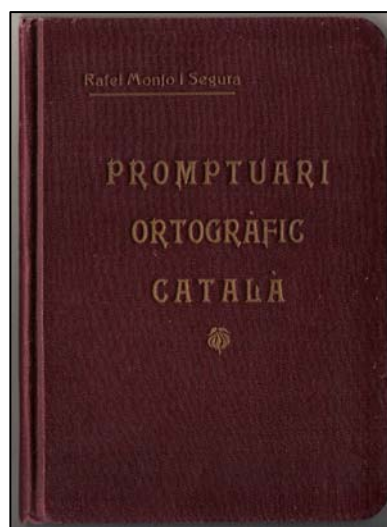
² LLORENS I VILA, Jordi: *La Unió Catalanista (1891-1904)* Ed. Dalmau Editor. Barcelona (1991); COLOMINES I COMPANYYS, Agustí: *Remors i negacions*. Dins de la Miscel·lània d'homenatge a Josep Benet. Biblioteca Abat Oliva. Ed. Abadia de Montserrat. Montserrat. (1991) Pg. 258.

Rafel Monjo i Segura. (Barcelona 1856 – 1922) - Pedagog i lingüista

Rafel Monjo ha passat gairebé desapercebut per causa de la gran genialitat del seu pare, l'enginyer i mestre de nàutica Joan Monjo i del seu fill, l'escultor Enric Monjo.³ Cursà estudis de nàutica fins obtenir el títol de pilot, professió que no va arribar a exercir mai atès que la docència a l'escola del seu pare li ocupà bona part de la seva vida.⁴ El 1884 es féu càrrec de la direcció del Col·legi Nàutic Mercantil de Vilassar de Mar. Contemporàniament, també fou director-professor de les "Escoles de nit" de l'Ateneu Vilassanès. El març de l'any 1906 Rafel es veié obligat a clausurar el centre escolar fundat pel seu pare causa de la greu crisi que patia l'escola. Després del tancament de l'escola de Vilassar de Mar, es traslladà a Barcelona on primer va fer de professor i després als despatxos de la fàbrica dels senyors Feliu on hi estigué empleat durant 15 anys. El 14 de febrer de l'any 1921 va patir un fort accident causat per l'atropellament d'un tramvia a la Rambla barcelonina. Morí a la ciutat comtal el 3 d'abril de 1922 i fou enterrat al cementiri "Nou" d'aquesta ciutat.

En el panorama del catalanisme vilassarenc, Rafel Monjo tingué una especial rellevància. Ja en el certamen literari de 1887 el seu nom figura en la nòmina de particulars i institucions que oferien algun premi dels primers Jocs Florals de Vilassar de Mar⁵. Concretament oferia el novè premi que estava format per una col·lecció amb les obres completes del seu pare al millor treball que versés sobre "els avantatges que representa l'ensenyament a la societat en general".⁶ Quan el 25 de desembre de 1897⁷, es constituí l'Agrupació Catalanista

³ Vegeu-ne el perfil més complet a SERRANO MÉNDEZ, Alexis: *Referències entorn del pedagog i lingüista Rafel Monjo i Segura*. XXIV Sessió d'Estudis Mataronis. Ed. Museu Arxiu de Santa Maria – Patronat Municipal de Cultura. (Mataró 2008) pp. 181-200.

⁴ VILÀ I GALÍ, Agustí Maria: *Joan Monjo i Pons, un exemple de tenacitat*. Vilassar de mar: Oikos Tau. (Vilassar de Mar 1997) pp. 184.

⁵ VELLVEHÍ I ALTIMIRA, Jaume: *El primer certamen literari de Vilassar de Mar (1887)* XVII Sessió d'Estudis Mataronis. Ed. Museu Arxiu de Santa Maria – Patronat Municipal de Cultura. (Mataró 2001) pp. 69-77. Vegeu també de mateix autor la fitxa-comentari referent al volum editat en commemoració de la celebració del certamen literari vilassarenc al lloc web del Grup d'Història del Casal (apartat arxiu patrimoni).

⁶ *Certamen de Sant Joan de Vilassà. Any 1887*. Ed. Imprenta La Renaixensa (Barcelona 1887).

⁷ La secció local d'Unió Catalanista es fundà a la casa del notari Arús del carrer de Sant Roc el 25 de desembre de 1897 i el 26 de Febrer de l'any següent és feu una sessió de propaganda política de la qual prengué part com a debutant l'aleshores aprenent de polític Francesc Cambó.

de Vilassar de Mar, Monjo figurava entre els prohoms catalanistes promotors de la institució⁸.

Mostra de la seva militància política catalanista és el seu *Discurs llegit per en Rafel Monjo i Segura en el míting celebrat per la Agrupació Catalanista de Vilassar de Mar, el dia 11 de mars de 1900 amb motiu del aniversari de sa inauguració oficial* (1900).⁹ Foren tres eixos sobre els que pivotà el discurs. Aquests tres elements sobre els quals Monjo va bastir l'argument del seu discurs foren l'ús de la llengua, el servei militar i el sistema tributari. Aquest discurs li valgué la presó però mercès a una col·lecta, els vilassarencs aconseguiren pagar la fiança i excarcerar-lo.

Acadèmicament excel·lí en l'estudi de la gramàtica i la llengua catalana. A la seva escola, sempre vetllà per la "normalització" del català. Aquesta fal·lera per la llengua el portà a publicar diversos estudis que esdevindrien eines de referència de la seva escola així com també de bona part de la gent del carrer delerosa d'escriure un català el més correcte possible. Per bé que la Gran Enciclopèdia Catalana el defineix com a gramàtic, el més apropiat seria considerar-lo simplement com a lingüista.

Pompeu Fabra li encomanà un diccionari marítim. Aquesta obra no essent del gust del comitent, va ser revisada per Joaquim Ruyra. Amb tot, la feina de Monjo no va ser pas feta en va, atès que una part del diccionari va poder ser emprada en la confecció del *Diccionari Català Valencià Balear*. Monjo va introduir a l'obra d'Antoni Maria Alcover més de 1.500 termes catalans la major part d'ells de caire mariner segons paraules del mateix Francesc de Borja Moll.¹⁰ Monjo va col·laborar en l'obra d'Alcover en el moment en el qual el canonge de la seu de Palma havia caigut en desgràcia a ulls de l'IEC i dels polítics catalans. Potser fou precisament aquesta afinitat amb el mallorquí el que li meresqué a Monjo el rebuig de Pompeu Fabra.

Pel que fa a la lingüística, l'any 1902 edità *Regles pràctiques d'escriptura catalana* (1902)¹¹. Més tard, l'any 1918, publicà el *Promptuari ortogràfic català*¹² i encara l'any 1919 completà la seva obra amb la publicació de la *Guia pràctica per a escriure en català*¹³ que havia d'actualitzar la publicació de 1902 tot tenint presents es preceptes normatius lingüístics de l'Institut d'Estudis Catalans. Totes aquestes obres foren concebudes d'es d'una òptica bàsicament utilitarista i pragmàtica, com a llibres de butxaca de consulta freqüent i econòmiques. Altres obres seves dignes de ser mencionades són: *Breu compendi de la història de Catalunya* (1903)¹⁴ i *Apuntes sobre el sistema de enseñanza Monjo*.¹⁵

⁸ VELLVEHÍ I ALTIMIRA, Jaume: *Aproximació als orígens del catalanisme al Maresme (1859-1902)*. XIX Sessió d'Estudis Mataronis. Ed. Museu Arxiu de Santa Maria – Patronat Municipal de Cultura. (Mataró 2003) pp. 75-97.

⁹ MONJO I SEGURA, Rafel: *Discurs llegit per en Rafel Monjo i Segura en el míting celebrat per la Agrupació Catalanista de Vilassar de Mar, el dia 11 de mars de 1900 amb motiu del aniversari de sa inauguració oficial*. Ed. Imprempta La Renaixensa (Barcelona 1900).

¹⁰ Segons la introducció del *Diccionari Català Valencià Balear* de Francesc de Borja Moll.

¹¹ MONJO I SEGURA, Rafel: *Regles pràctiques d'escriptura catalana*. Ed. Tipogràfica l'Avenç (Barcelona 1902).

¹² MONJO I SEGURA, Rafel: *Promptuari ortogràfic català*. Ed. Impremta Elzeviriana de Borràs, Mestres i Ca. (Barcelona 1918).

¹³ MONJO I SEGURA, Rafel: *Guia pràctica per a escriure en català. Breu resum d'ortografia d'acord amb el sistema adapatat per l'Institut d'Estudis Catalans per en Rafel Monjo i Segura*. Ed. Impremta Elzeviriana de Borràs, Mestres i Ca. (Barcelona 1918) 2na Edició. *Ibidem*, (Barcelona 1919) 3a Edició.

¹⁴ MONJO I SEGURA, Rafel: *Breu Compendi de la història de Catalunya per en Rafael Monjo i Segura*. Ed. Tallers Gràfics d'en Feliu i Susanna. [Barcelona 1903 (1Ed.), 1916 (2 Ed.), 1918 (3 Ed.) 1919 (4ta Ed.) 1920 (5ed.)].

¹⁵ Monjo i Segura Rafel: *Apuntes sobre el sistema de enseñanza Monjo*. Ed. Feliu i Susanna. Ronda Sant Pere Núm 36. 47 pp, (Barcelona 1914). Aquesta obra fou complementada pel llibre *Història del Col·legi Nàutic-Mercantil de Vilassar de Mar* escrit per Rafel Monjo l'any 1915 però que va restar inèdit.

Felicià Sust i Vives

(Vilassar de Mar 1874 -1960) - Capità i polifacètic

Que Felicià Sust i Vives fos capità de la Marina Mercant no sorprèn tenint en compte la saga de la qual provenia. Sens cap mena de dubte el que el féu destacar entre els Sust de can Calafat, van ser dues de les seves majors afeccions, la fotografia i la filmografia. Felicià Sust fou un pioner en ambdues d'aquestes disciplines i ha llegat un importantíssim fons d'imatges a Vilassar de Mar, ja siguin fotografies en placa de vidre ja siguin cel·luloides en format Pathé Baby.

Gràcies a aquestes dues passions seves i a la generositat dels seus hereus, les institucions que serveixen el nostre patrimoni han pogut engrossir els seus fons documentals, principalment el Museu de la Marina de Vilassar de Mar, però també el Museu Marítim de Barcelona, l'Arxiu de la Filmoteca o l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona. Des de 1898 tenim fotografies seves fetes a paisatges, edificis i persones de Vilassar de Mar i amb temàtica semblant, des de 1926, tenim imatges en moviment, es tracta d'unes imatges que són de les més antigues del país i ens mostren els costums i l'aspecte que tenia el nostre poble llavors. Aquestes imatges han servit a molts historiadors per il·lustrar les seves monografies com ara la de Lluís Guardiola (1955), la de Vicenç Casanovas (1978) o d'Alexis Serrano (2007).

Felicià Sust i Vives que havia estudiat al col·legi Nàutic Mercantil de Can Monjo, ultra algunes singladures transoceàniques acabà ocupant plaça de pràctic al Port de Barcelona. Gran enamorat de Vilassar de Mar, en diverses ocasions escrigué alguns articles a diaris d'interès general com a ara *La Veu de Catalunya*.

Mossèn Joan Roig i Ramoneda

(Torrelles de Llobregat 1872- Vilassar de Mar 1957)
Rector de la Parròquia (1918-1957)

El seu rectorat es pot dividir en dues grans fases clarament marcades per l'interrupció en la vida parroquial de la Guerra Civil i els altercats que sofrí el temple i la capellania local davant els actes revolucionaris de 1936. La primera etapa aniria des de la seva arribada l'any 1916 fins 1936 i la segona de 1939 a la seva mort l'any 1957. Si la primera etapa la dedicà a intensificar la vida parroquial i a elevar el nivell cultural de la vila, amb la creació del Patronat Social (avui Patronat Parroquial) que acollí un primer museu arqueològic, la Biblioteca Popular, la seu del Orfeó del Patronat i moltes altres col·lectius i agrupacions que organitzaven competicions esportives i moltes altres activitats d'esbarjo, la segona part del seu rectorat es veié marcada quasi exclusivament per la construcció de la nova església parroquial. Atès que l'estat en què havia quedat el vell temple barroc no va fer gaire viable la seva restauració a tenor del creixement demogràfic que havia assolit la vila des del segle XVIII, Roig encapçalà heroicament la construcció d'un nou i més gran temple. A ell es deu l'encàrrec del nou temple a l'arquitecte

Josep Maria Ribas i Casas. Tanmateix fou el comitent d'un gran nombre de pintors i artistes que treballaren al servei del rector en la decoració i abelliment de l'església. Importants artistes del moment deixaren petja al temple parroquial convertint l'Església de Sant Joan en un important "museu" d'art sacre contemporani, on es poden veure obres de Enric Monserdà, Josep Obiols, Jordi Vila Rufas, Leonci Quera, Darius Vilàs, Manel Martí i Cabré, Antoni Oriach... En un temps de tanta penúria com fou la Postguerra, s'ha d'emmarcar i enaltir la seva tan meritòria tasca per mitjà de la qual ens llegà un important temple ple de notables obres d'art.¹⁶

¹⁶ SERRANO MÉNDEZ, Alexis: *Crònica d'un rectorat. Joan Roig i Ramoneda, rector de Sant Joan de Vilassar (1916-1957)* Ed. Parròquia de Sant Joan. Vilassar de Mar (2006).

Maria Ferrés i Puig “Maria Freser” (Vilassar de Mar 1874- 1964) - Pintora

Germana de l'arquitecte Eduard Ferrés i Puig, Maria Ferrés s'autoanomenà amb el nom artístic de Maria Freser. Iniciada en el món de les arts de la mà de l'artista Mataroní Rafael Estrany exposà a la Galeria Syra, formà part de l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya i participà en l'exposició commemorativa al Palau de la Virreina de Barcelona l'any 1944. Als anys trenta il·lustrà alguns articles de la revista *Mirador*. La seva principal temàtica foren les flors però també es dedicà a algunes creacions vinculades amb el món de la música i la dansa. El seu mèrit rau en que va saber compaginar la seva creació artística amb la seva tasca de mare de família i la de copsar artísticament les penúries dels més pobres del seu temps des de l'òptica de l'alta societat culta i refinada a la qual pertanyia.¹⁷ Juntament amb Carme Rovira, Maria Freser, són les dues úniques artistes locals femenines del darrer segle, un temps que en el món de les arts, com en molts altres camps, aleshores era dominat pels homes. Aquestes dues vilassarenques foren l'avantguarda de l'art femení a inicis del segle XX.

Atès que Carme Rovira ja te dedicat el *Jardí de la Pintora* que esperem aviat esdevinguin un espai públic de ple dret, entenem que també cal fer remembrança urbana de Maria Freser.

¹⁷ AAVV. *Maria Freser. Apunts del Liceu*. Ed. Galerada. Cabrera de Mar (2000).

Josep Maria Ribas i Casas

(Barcelona 1899-Montorès del Vallès 1959) - Arquitecte

Fou l'arquitecte municipal de Vilassar de Mar durant bona part de la primera meitat del segle XX i des de 1931 secretari del Col·legi d'Arquitectes. La seva vàlua llegà al nostre poble tres dels seus més importants edificis públics, l'església Parroquial, l'Ajuntament i la seu del Sindicat del carrer Maria Vidal.

Clàssic, acadèmic i d'influència historicista, dins de l'Historicisme es decantà cap al Neoclassicisme moderat i això es pot comprovar en les seves obres de Vilassar de Mar *Casa Viladomiu* (1927) al carrer de Sant Pau núm. 10 i a la seu de l'Ajuntament (1950), així com el temple parroquial de Sant Joan (1939). Entre les seves obres més destacades citem el tractament neoclàssic en les formes, visible al *temple expiatori de Sant Antoni Maria Claret* de Vic, la *Casa Piera* del carrer Mallorca de Barcelona i la reforma del *Banc Hispano-colonial* a la Rambla de Catalunya núm. 11 de Barcelona (1932). Juntament amb Mayol¹⁸ a les falques de Montjuic realitzà el *Palau de l'Agricultura* de l'Exposició Internacional de 1929 (actual Ciutat del Teatre) i el Pavelló de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis (actual seu del Institut Cartogràfic de Catalunya).

Una de les seves característiques arquitectòniques més rellevants que plasmà a la seves obres és l'ús de frontons triangulars o semicirculars típics del neoclassicisme, dels quals en són exemples el triangular del temple de Sant Joan de Vilassar de Mar i el semicircular de l'antiga cambra agrària de Vilassar de Mar al carrer Maria Vidal (1954).

Altres obres realitzades a la nostra vila però de menys entitat són: el projecte per a les anomenades cases barates del barri del Barato (1956)¹⁹; la casa del núm. 32 del carrer de Sant Josep (1956)²⁰ i 4 cases situades al carrer de Santa Coloma (1957)²¹.

¹⁸ Miquel M. Mayol Ferrer (1899-1929) arquitecte d'estètica noucentista amb ressons arquitectònics de la Florència renaixentista i detalls decoratius de terracota que influencià amb el seu historicisme a Ribas i Casas.

¹⁹ ACDPTOP. Dipòsit de Sant Genís. *Expediente 462/5 núm. 3767* Expedient de construcció de 43 cases acollides a la "ley de viviendas de renta limitada en San Juan de Vilasar. Promotor Procopio Farrés. Plan nacional de 1956 B-059-56".

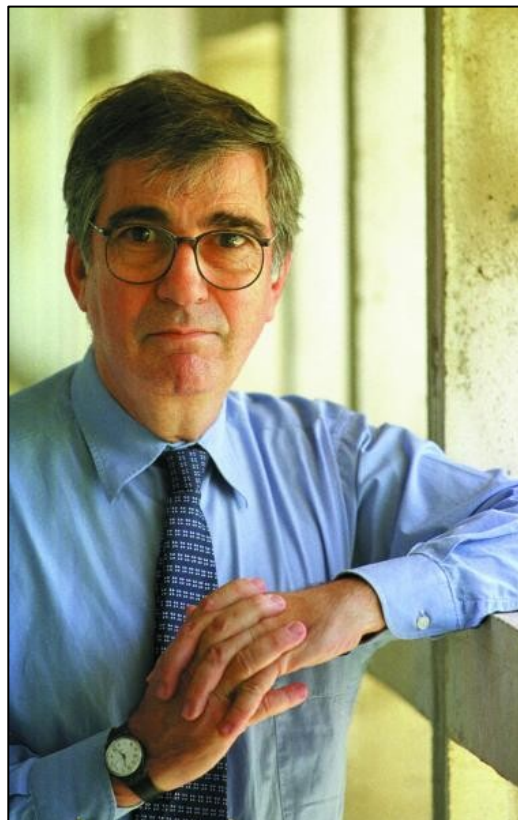
²⁰ ACDPTOP. Dipòsit de Sant Genís. "Expediente Promovido por Antonio Castillejos Expósito".

²¹ ACDPTOP. Dipòsit de Sant Genís. "Expediente Promovido por Ángeles, Dolores, Núria i Antonia Clarasó Bosch".

Ernest Lluch Martín

(Vilassar de Mar 1937 – Barcelona 2000)
Polític, historiador i catedràtic d'economia

Lluch era un intel·lectual valorat, un polític respectat i un comunicador enormement popular. Investigador, escriptor, professor, parlamentari, ministre, rector d'Universitat, articulista, tertulià... tot això fou Ernest Lluch. I el que és més important: deixà un enorme llegat humanista. Fou sens dubte el millor coneixedor de la història del pensament econòmic català i un dels més erudits historiadors del segle disset i divuit de Catalunya; fou l'home de la Via Valenciana; el ministre de la universalització de la seguretat social; un cercador de solucions constitucionals per a les nacionalitats; l'home del diàleg al País Basc...

El dia 21 de novembre de 2000 Ernest Lluch va ser assassinat. Milions de persones a Barcelona, a Catalunya i a tota Espanya van sentir aquella mort com la d'un dels seus i com una desaparició extraordinàriament important. La figura de Lluch aparegué en tota la seva significació i representativitat. Havien matat a un gran home, un vilassarenc universal. La manifestació popular extraordinària i l'amplíssim ressò en els mitjans de comunicació, foren seguits d'una quantitat inacabable d'homenatges, de reconeixements, de guardons pòstums, d'iniciatives de tota mena per a recordar l'Ernest, la seva trajectòria, el seu llegat. Arreu des de llavors ençà ha estat reconeguda la seva memòria amb nombrosos carrers, places, hospitals, centres cívics, centres culturals, biblioteques, escoles, instituts, que porten el seu nom. Tot i que la Biblioteca Municipal del seu poble natal li fou dedicada i és la seu de la Fundació que duu el seu nom, creiem oportú, que aquest prohom de la democràcia sigui recordat també al nomenclàtor urbà.

Plaça en memòria dels nàufrags de Vilassar de Mar de la tragèdia de 1911

A mode de memorial creiem que val la pena elevar a la categoria de plaça el record dels pescadors morts en el temporal de 1911.

Certament les víctimes del temporal d'aquell any no han estat pas les úniques el que el mar s'ha endut. Històricament han estat molts els mariners i pescadors que han deixat la vida a la mar, ja fos pescant, ja fos participant d'alguna singladura transoceànica. Es per això que creiem que fora bo tenir un record d'aquells que ens foren arravatats per la mar prenent com representants de la totalitat els pescadors que foren víctimes de la tragèdia de l'any onze.

El temporal del 31 de gener de 1911 fou devastador a tot el llevant peninsular però assotà especialment la costa maresmenca de la qual Vilassar de Mar i Caldes d'Estrac foren les localitats més perjudicades pel que fa a nombre de baixes.²²

Foren dues les naus vilassarenques que el temporal arrossegà sense pietat fins l'escarpat de les faldes de Montjuïc, el *Sant Perdro* i la barca *Xica Ma Nena*. Concretament, van ser nou les víctimes mortals que Vilassar de Mar lamentà els noms dels quals eren Joan Ferré i Ramon (50 anys); Jaume Llorca i Cortés (26 anys), Melcior Martí i Martorell (43 anys); Salvador Martí i Martorell (37 anys); Pau Vila Abril (57 anys); Francesc Garcia i Verdaguer (64 anys); Jeroni Carrau Bernet (56 anys); Salvador Carles Baixes (17 anys); Miquel Flamerich i Carbonell (53 anys). L'únic vilassarenc supervivent fou Jaume Lloret i Sevilla, que era el patró del *San Pedro*, una nau que fou totalment perduda.²³

Aquella tragèdia fou de tal magnitud que des de l'Uruguai estant, la colònia de vilassarencs organitzà una comissió que cercà recursos econòmics que foren recaptats entre tots els vilassarencs d'aquell país del Nou Món per tal d'ajudar les famílies dels finats en aquella data tràgica del 31 de gener de 1911.²⁴ A Vilassar de Mar també es recaptaren nombrosos donatius per les famílies de les víctimes, la campanya l'encapçalà la Parròquia i l'Ajuntament.

²² GARCIA I DOMINGO, Enric: *Viure o morir al mar: El salvament marítim al Maresme*. Ed. Oikos Tau. Vilassar de Mar (1998). Pp. 72-79.

²³ BEULAS, Lluís: *Un esfereïdor temporal*. Singladures. Butlletí del Museu Municipal de Vilassar de Mar. Núm. 4. Vilassar de Mar (1987).

²⁴ GIMÉNEZ BLASCO, Joan: *De la vela al vapor. La marina catalana a través d'una família de Vilassar de Mar: els Sust*. II Beca d'Investigació Ernest Lluch, 2004. Ed. Pagès Editors. Lleida (2008). Pg. 203.

Mossèn Josep Maria Galbany i Viñamata

(Barcelona 1932-Jerusalem 2007) - Rector de la Parròquia (1997-2007)

Josep Maria Galbany fou un dels grans capellans de l'Església de Barcelona de la segona meitat del segle XX. La seva ordenació sacerdotal tingué lloc al Seminari de Barcelona l'any 1956 de mans del Doctor Modrego, des d'aleshores es dedicà al servei dels suburbis més desatesos de la ciutat comtals durant els anys més durs del fenòmen migratori. Va exercir la seva pastoral als barris de Can Tunis i Zona Franca. Allà hi va romandre prop de vint anys, dedicat als immigrants i als joves, promovent grups de la JOC... Galbany sempre va maldar per millorar les condicions de vida d'aquells que el voltaven i per la integració dels nousvinguts en la cultura catalana de la qual era un fervent entusiasta. No va defugir el compromís polític, des d'opcions demòcrata-cristianes, convençut que el cristianisme també comportava la lluita per la transformació de la societat. Influenciat pel moviment dels capellans obrers de França, fou un dels 109 capellans de la seu barcelonina que es manifestaren contra la pena de mort i que a tal efecte elevaren al dictador un suplicatori per la seva derogació. Aquell episodi li valgué la fitxa policial i la sospita de les autoritats franquistes. No obstant el seu compromís ètic, polític i social, al servei del cardenal Jubany, fou delegat episcopal de Pastoral Obrera i més tard vicari episcopal a l'àrea del Barcelonès Nord. Aquests dos càrrecs li reportaren sempre més proximitat a l'obrerisme combatiu i més distància respecte els braços forts del jou dictatorial.

Eclesialment, Galbany com tants altres capellans joves de l'època, va adherir-se amb entusiasme al Concili Vaticà II. Les expectatives de canvi a l'interior de l'Església, Galbany i els seus companys ja les estaven vivint i aplicant amb il·lusió, abandonat l'hàbit, traduint la litúrgia a la llengua vernacle (castellà i català). De la Zona Franca va passar a Santa Coloma de Gramenet, on va exercir de rector 20 anys, i posteriorment a Vilassar de Mar.

Intel·lectualment, a part de la seva formació en llatinitat i teologia, es decantà pels estudis de pedagogia. Amant de la història de Catalunya, els darrers anys de la seva vida els dedicà a l'estudi de la vida i obra de Mossèn Jacint Verdaguer pel qual sentia veritable veneració.

Fins la seva mort fou membre del Consell Presbiteral de la diòcesi de Barcelona. El desembre de 2006 celebrà les seves noces d'or sacerdotals a Vilassar de Mar on era rector des de 1997. Morí als 75 anys, el juliol de 2007, estant de peregrinatge amb un grup de vilassarencs a Terra Santa. El seu caràcter murri i alegre, irònic i respectuós li valgué sempre la bona companyia de creients, no creients, gent d'altres confessions i de totes les condicions socials fet que palesà el seu multitudinari funeral el 26 de juliol de 2007. Per bé que l'hi fou dedicada la sala cultural del Carrer de Sant Roc, creiem que aquest etern rector de Vilassar de Mar es mereix un espai al nomenclàtor municipal.